

[Bertel Dahlgaard.]

en sådan måde, at vi lader vore tilbud til andre lande påvirke af hensynet til en eventuel toldunion ud i fremtiden med de nordiske lande. Det var det, vi gjorde under Annecy-forhandlingerne på forskellige områder. Den anden, som jeg synes det er nødvendigt at tale rent ud om og føre frem i den virkelig alvorlige økonomiske drøftelse her i Norden, er: Når Norge nu ikke vil, er det så ikke rigtigt, at man alvorligt optager spørgsmålet om forberedelse af forhandlinger med Sverige om en dansk-svensk toldunion?

Det, der støder mig ved regeringens og udenrigsministerens behandling af denne sag, er den slørede måde, man tager sagen på. Jeg lægger mærke til, at i Sverige taler man mere lige ud om sagen, og det kan aldrig være stødende for Norge. Norge har sin selvfølgelig ret til at afgøre, hvad Norge mener er til dets økonomiske fordel på dette område, både på kortere og længere sigt. Vi kan have en anden mening, men det gør ikke, at vort sindelag overfor Norge bliver mindre varmt i al almindelighed. I Sverige taler man mere åbent om disse ting. Lederen af det svenske folkeparti, professor Ohlin, har for ikke ret længe siden, efter at strandingen havde fundet sted her, offentlig udtalt, at man må erkende, at der på en måde ville være færre vanskeligheder ved en dansk-svensk toldunion end ved en norsk-svensk-dansk toldunion. Han begrunder det på forskellig måde, og han siger tilsidst, at i denne forbindelse er det ikke uden betydning, at det danske og svenske erhvervsliv i den nærmeste fremtid sandsynligvis vil være mindre centraliseret end det norske, og derfor opfordrer han både regeringsmyndighederne og ikke mindst erhvervslivet, de forskellige brancher og erhvervsorganisationer, til at tage spørgsmålet om en eventuel svensk-dansk toldunions virkninger op. Det, jeg aldrig kan blive træt af at sige med hensyn til de nordiske forhandlinger om en fælles nordisk udvikling, som altid har ligget mig så meget på sinde, er, at der er ikke noget mere nødvendigt, når der begynder at trænge sig uklarhed ind så det ene og så det andet sted, end at man sikrer, at denne uklarhed bliver afløst af klarhed, selvom klarheden måske bringer skuffelser.

Jeg har så lige et par bemærkninger til andre ordførere.

Det ærede medlem hr. Aksel Larsens udtalelser synes jeg ikke opfordrer meget til diskussion. De er som sædvanlig ensrettede, men jeg må alligevel sige, at ensretningen må være stærk, når et medlem af det høje ting kan få sig selv til at antyde, at Danmark i højere grad er blevet tvunget til at skære kronen ned, fordi vi har fået 1 milliard kr. i dollars fra Amerika.

Der var en anden af det ærede medlems bemærkninger, som virkelig var interessant. Det ærede medlem sagde, at Danmark skulle søge at fremme handelen med Østeuropa. Ja, deri er jeg enig. Jeg har fremhævet i de sidste to år under alle forhandlinger her i tinget, at Danmark er overordentlig interesseret i en stærkere vareudveksling med de østeuropæiske lande. Men den interessante bemærkning, det ærede medlem kom med i dag, var, at en sådan øget handel kan ikke komme i stand, hvis vi ikke siger os fri af Marshallplanen. Det var interessant. Jeg tror ikke, at denne udtalelse er autoriseret fra rette sted. Se, nede i Genève sidder man endnu i den økonomiske kommission og søger at opretholde forhandlingerne, det økonomiske samarbejde mellem øst og vest. Det går trangere, end det har gjort på noget tidligere tidspunkt, men jeg må sige, at hvad jeg har set i udtalelser fra øst, har altid været bebrejdelser gående ud på, at Amerika søgte at hindre de europæiske lande i at handle med Østeuropa. (*Aksel Larsen*: Akkurat!). Nå, akkurat. Ja, jeg synes ikke, det står godt til det ærede medlems bemærkning om, at forudsætningen for, at Danmark kunne komme til at handle mere med Østeuropa, var, at vi sagde os fri af Marshallplanen. Jeg ved ikke af, at Danmark på noget tidspunkt har modtaget ordre fra nogen til ikke at handle med Østeuropa ... (*Aksel Larsen*: Har vi ikke?). Nej.

Ja, så var der det ærede medlem hr. Viggo Starcke. (*Aksel Larsen*: Er det nødvendigt?). Måske ikke. Det ærede medlem hr. Viggo Starcke var meget fornærmet over, at man virkelig kunne være så uartig at bruge udtrykket „toldindrømmelser“, når vi nedsatte toldsatserne, det var i sandhed ikke et offer, vi frembar, når vi nedsatte toldsatserne overfor udlandet. Jeg kan ikke forstå, at det ærede medlem er, jeg havde nær sagt så barnlig, at han fører et sådant